SINFONIA SELANDIA

Koncert

Virum Kirke

Søndag den 6. september 2020
Kl. 16

Solist: David Munk-Nielsen, klaver

Dirigent: Inge Fabricius

Arrangeret af Sinfonia Selandia

Ludwig van Beethoven 250 år

1770-1827

Program:

Ouverture til Goethes sørgespil "Egmont", opus 84

Koncert for klaver og orkester nr. 4, G-dur, opus 58

Allegro moderato - Andante con moto - Rondo: Vivace

Pause

Koncert for klaver og orkester nr. 5, Es-dur, opus 73

Allegro - Adagio un poco moto - Rondo: Allegro

Beethovens musik til Goethe-dramaet "Egmont" blev komponeret 1809-10. Handlingen er hentet fra den nederlandske frihedskrig i midten af 1500-tallet, hvor Nederlandene blev undertrykt af Filips II's spanske overherredømme. Den nederlandske Grev Egmont kalder til oprør, men tilfangetages og henrettes, hvorved han nu fremstår som martyr for sit folk. Beethovens ouverture kan høres som et friheds-og heltedigt i toner. I den langsomme indledning skildres spaniernes massive undertrykkelse og folkets lidelser. I den efterfølgende hurtige del fornemmer vi den stigende tumult og opstand, som munder ud i Egmonts tilfangetagelse og død – i musikken illustreret som en brat afbrydelse. Og endelig "sejrsmusikken", der meget karakteristisk begynder i pianissimo for derefter at stige til et sejrrigt fortisssimo, hvor Nederlandenes endelige sejr over tyrannerne indvarsles.

Beethoven arbejdede på sin 4. klaverkoncert sideløbende med andre store projekter: operaen Fidelio, "Skæbnesymfonien", "Appassionata"-sonaten mm. Koncerten blev færdig i 1806 og uropførtes det følgende år ved en privatkoncert hos Fyrst Lobkowitz. Beethoven udførte selv solopartiet og var også selv solist, da værket spilledes offentligt for første gang d. 22.

december 1808. En anmelder skrev bl.a. : " ....Beethoven udførte en ny, uhyre vanskelig klaverkoncert forbavsende dygtigt i det allerhurtigste tempo!". Også i dette værk eksperimenterer Beethoven med den vedtagne koncertform: den traditionelle orkesterindledning, hvor temaerne præsenteres, er her afløst af soloklaveret, som diskret præsenterer hovedtemaet, hvorefter orkestret tager over og videreudvikler den tematiske idé. I denne sats tilstræber Beethoven *ligeværdighed* mellem solist og orkester, mens han i den særprægede 2. sats viser *konfrontationen*: en subtil dialog mellem stejlt formulerede strygere og et roligt, indadskuende soloklaver. Strygerne "formildes" efterhånden og satsen munder ud i en slags "forsoning" inden solist og orkester slår sig løs i et fjedrende, march-agtigt finaletema fuld af underfundig humor og livsglæde.

Beethovens 5. klaverkoncert blev komponeret i 1809. Herefter skrev han ikke flere instrumentalkoncerter. Man mener, at det skyldtes han stadig mere svigtende hørelse, som forhindrede ham i selv at optræde som klavervirtuos og improvisator. Den 5. klaverkoncert har han aldrig selv spillet for et publikum. Uropførelsen fandt sted i december 1811 ved en Gewandhaus-koncert i Leipzig med den lokale virtuos Friedrich Schneider som solist. Førsteopførelsen i Wien fandt sted et par måneder senere med den unge Carl Czerny. Tilnavnet "Kejserkoncerten" er ikke Beethovens opfindelse. Sandsynligvis er det inspireret af en udtalelse, som den samtidige komponist og klaverbygger J.B. Cramer kom med, da han erklærede, at denne store klaverkoncert var "...en sand kejser blandt koncerter!" At især første sats har et heroisk, næsten militærisk udtryk, er ikke nogen tilfældighed. Det var almindeligt på den tid, hvor Napoleonskrigene hærgede i Europa - ikke mindst i Wien – at tidens komponister komponerede stykker og hele koncerter i "militær" stil med trompetsignaler og marchrytmer. I denne stort anlagte klaverkoncert nærmer Beethoven sig en sammensmeltning af instrumentalkoncerten og den heroiske symfoni. Hvor han i 4. klaverkoncert kun bruger trompeter og pauker i finalen, hører vi i de to ydersatser af den 5. klaverkoncert hele orkesterapparatet i fuld udfoldelse, kun afbrudt af den reflekterende adagio, som med sin sarte instrumentation skaber et moment af ro.
/nh

David Munk-Nielsen begyndte at spille klaver som 5-årig hos Mark Schneider og studerede siden hos Anne Øland og på Det kgl. danske Musikkonservatorium. Fra 1916 har han været elev på Sibelius-akademiet. David har vundet flere klaverkonkurrencer og modtog blandt andet Jakob Gade legatets talentpris i 2015. Sidste år vandt David Munk-Nielsen 2. pladsen i den store internationale klaverkonkurrence i Århus. Han har turneret både i Irland, Sverige og Danmark.

Inge Fabricius er uddannet som oboist og dirigent i Danmark, England og USA. Hun har dirigeret de fleste danske symfoniorkestre, Göteborg Symfonikerne, Malmö Symfoniorkester og har i perioder været tilknyttet Operaen i Göteborg. Som mangeårig dirigent for Lyngby-Taarbæk Harmoniorkester har hun endvidere været musikalsk leder for Det kongelige Teaters friluftsforestillinger i Ulvedalene.

Sinfonia Selandia blev dannet 2007 i forbindelse med Operakompagniets opførelse af "Tryllefløjten". Det er et engageret og velspillende ensemble af professionelle og amatører og har givet flere koncerter samt medvirket ved Operakompagniets opførelser af "Carmen" (2010) og "La Traviata" (2012)